

45 A. P. 2.
20-3-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. *Κερ. II, 45/1970*

A.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

✱

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

18 Ιανουαρίου 1969 - 15 Φεβρουαρίου 1970

2η Θεόδωρα στ. 20^η Φεβρουαρίου 1970

Προς
Τὸ Κέντρον Ἑρεύνης τῆς Ἑλληνικῆς
Λογογραφίας

εἰς Ἀθήνας.

ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀποστείλωμεν
ὑμῖν συντημένως ὁρωθηματολόγιον διὰ τὰ
γεωργικὰ ἔργα, κατὰ τὸ ἀνατολὸν συντε-
λησθέντων, ὡς καὶ χειρόγραφον συγχευδίου
ὑμῶν διὰ τὰς ἐποχὰς, περιεχόν, ἀλυσίαν
καὶ ἐπὶ τὸ τέλος τοῦ χωρίου Θεόδωρος Πεύ-
μης.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Μετά ἀφ' ἑνὸς

Π. Φαλαγγῆ

Γεώργιος Φαλαγγῆς

Διότατος ἑνὸς τοῦ Συμβουλίου

Ἑρεῶν Θεόδωρος.

κοινοδοῦναι

α' ἐκτελεστικὴν ἀποφασίαν

Α' Περιφέρειας Πελοποννήσου

Ἡ σπορά ἐλαμβάνεν καὶ λαμβάνει χώραν εὐθὺς μετὰ τὰς
πρώτας βροχαῖς τοῦ Φθινοπώρου. Πιοπολιότερον αἱ μασκίνες ἐπιμύωνται
τὸ θῆν ὀρῶν, νύκτα, καὶ ἐφευροτάϊζον (ἐοῖον ἐροφὴ ἐν τῷ βόδι,
τὸ γευγάρη). Ὡς συνεχεῖς ἐμαγείρων. "Ὅταν ἐπιμύωντο οἱ ἄνθρωποι
ἐπρωχον, δίδει τὸ μεσημέρι ἐπρωχον ζῆρῶν ἐροφὴν, ἐφορτωνον κατό-
πιν τὰ ἀποσπόμενα διὰ τὴν σποράν ἐργασία, γυμνάστρα (γυγὸς καὶ
ἀγέτρε) καὶ νύκτα (οὐκινὰ, συνδεδίρες, διαγίδια κ.τ.λ.) τὸ σπο-
ροδάνημο (δάνημος μετὰ τὸν σπόρον) καὶ ἐξελκύνον διὰ τὸ χωράφι.

Τοὺς συνώδενον συνήδως κάωρο μετὰ τοὺς αἰῶνι δὲν ὕ-
πνιχεν ἢ γυναικα τῶν. "Ὅταν ἐφάνον ἐν τῷ χωράφει, ἐξερο-
τωνον τὰ ἀράγματα, καὶ ἐφάνον τὰ βόδια. Τὰ ἐφάνον μετὰ
νύκτα καὶ τὰ κίρατα καὶ τὰ ἐφάνον παραγγίως. Ἐποδοῖον
τὸν ζῆρῶν ἐν τῷ χωράφει ἐφάνον τὰ βόδια καὶ τὰ κίρατα
ἐν συνεχεῖς συνήδως τὸ μεσημέρι ἐφάνον τὸν ζῆρῶν ἐν
τῷ ζῆρῶν. Ὡς ἐφάνον τὸν ζῆρῶν καὶ ἐφάνον τὸν σπόρον
ἐφάνον τὸν σπόρον καὶ ἐφάνον τὸν σπόρον.

Ἀποσπόμενα ἀμέως δίδει τὸ μετὰ τοὺς αἰῶνι δὲν ὕ-
πνιχεν τὸ γευγάρη (βόδια) καὶ μετὰ τὴν διαγίδα ἐφάνον τὸν ζῆρῶν
(μετὰ τοὺς αἰῶνι δὲν ὕ-
πνιχεν τὸν ζῆρῶν) καὶ ἰσοπεδῶν τὸ ὀρθωμένον χωράφι.

"Ὅτε τὸ χωράφι ἀποσπόμενα διὰ τὴν συνεχεῖς ὑποσπόμενα ἢ ἰσο-
πεδῶν ἐφάνον μετὰ τὸν σπόρον (σπορὴν ἐφάνον τὸν σπόρον καὶ τὸν σπόρον μετὰ
τὸν σπόρον τὸν σπόρον καὶ τὸν σπόρον) δίδει τὸ χωράφι καὶ ἐφάνον
ἐφάνον διὰ τὸν σπόρον ἢ τὸν σπόρον μετὰ τὸν σπόρον. Συνήδως ἐφάνον
τὸν σπόρον ἢ τὸν σπόρον. Διὰ τὰ χωράφια καὶ τὸν σπόρον ἢ τὸν σπόρον
μετὰ τὸν σπόρον δὲν ἐφάνον τὸν σπόρον ὁ ἀνωτέρω ἐφάνον σπορὰς. Αὐτὰ
ἐφάνον τὸν σπόρον μετὰ τὸν σπόρον.

Σήμερον ἢ σπορά γίνεται καὶ ὁμοῖον ἐφάνον. Ἐφάνον ἐφάνον
ἐφάνον ἐφάνον μετὰ τὸν σπόρον ἐφάνον τὸν σπόρον καὶ τὸν σπόρον

χρησιμοποιούμενα έργα. π.χ. Αί γυναίκες δὲν επιιώνονται νύκτα
διὰ τὸ ζευγαρεύειν καὶ τὸ μαγερεύειν. Ὅτι μαγερεύουν εἰς μεσημέρι
καὶ εἰς ὅτι φαίνεται τὸ χωράρι. Ἡ ἀναχώρησις διὰ τὴν θεωρίαν δὲν
γίνεται ἐπὶ ὁρῶν. Οὔτε φέρνονται ὅλα τὰ χωράρια. Ἡ ἀλλαγή αὐτῆς
παρεπρήνθη ἀπ' ὅπου οἱ ἄνθρωποι ἤρχοντο νὰ ἀποχωρῶνται συστηματι-
κῶς μετὰ τὴν ἀμωχεουργίαν (1948). Ἡ θεωρία εὐρίσκεται ἐν δευτέρῳ
βιβλίῳ. Ἀλλὰ ἀλλαγή παρεπρήνθη καὶ εἰς τὰ χρησιμοποιούμενα
έργα. Ὁ ζῆλον ἀποστρέφειν ἀπὸ τῆς θεωρίας πρὸς τὸ εὐθε-
ρεῖν. Γερμαναὶ μηχαναὶ διὰ τὴν θεωρίαν δὲν χρησιμοποιοῦνται ὁμοῦ.
Αἱ μηχαναὶ ὅμως καὶ χρησιμοποιοῦνται διὰ τὴν ἰσχυρὴν τῶν ἀφῶν, χρη-
σιμοποιοῦνται ἀσχηματῶς διὰ τὴν θεωρίαν ἰδίως ἐν μετὰ τὴν εὐθερίαν.

Β' ΘΕΡΙΣΜΟΣ

Ὁ θερισμός ἤρχιεν τὸ φθὸν δευτερεῖον τοῦ Μαΐου. Κατ' ἀρχάς
ἐθερίζοντο τὰ ὄρεα, διὰ τὰ ὅσα ἐπὶ τῶν ὄρων δὲν ἐχρησιμοποιεῖτο οὐδὲν
ἐργαεῖον καὶ ἡ μηχανὴ ἐθερίζοντο ἐπὶ τῶν ὄρων καὶ τῶν πεδίων καὶ
τῶν ἀμωχῶν ἐθερίζοντο ἀπὸ ὁρῶν διὰ τὴν ἀμωχὴν τὰς ναυτείας αὐτῶν,
τοῦ ἡμῶν. Ὁρατοὶ ἐν τὰ χεῖρας τῶν ἀφῶν τὸ δρασκεῖν, ἐν τὴν
περὶ τὴν ἔργον γεμῶν κάλαμα, τὴν μεσθία. Οἱ ἄνθρωποι δὲν ἦτο ὑποχρεω-
τιῶν νὰ σημαίνουν μαζί με τὰς γυναῖκας. Οἱ αὐτοὶ ἐβλάντο συνάδως καὶ ὁρῶν
τερον διότι «παράφωρναν» διὰ νὰ εὐρύνουν τὰ θεμάτια (εὐθεία ἐν τῶν)
μετὰ τὰ ὄρεα διὰ ὅσον τὰ θεμάτια. Αἱ γυναῖκες αἰδοῦντο ἵσταν μετὰ τῆς
αὐτῆς οὐλοχενίας, ἤρχοντο νὰ θερίζουν ἀπὸ τὴν ἄμωχον τοῦ κώματος. Ὁρατοὶ
μῆτρα (δράγματα) τὰ ὅσα ἐποδοῦντο διὰ τοῦ εὐθείου διὰ νὰ σχηματισθῶν
αἱ ἀμωχαί. Ὁρατοὶ ἐπεσβίετο ὅτι αἱ ἀμωχαί δὲν εἰς εὐθείαν ἡμῶν, ἐπο-
δοῦντο ἐν αὐτῶν κώματος διὰ νὰ μὴν τὰς επιώσῃ ὁ ἄνεμος.

κατὰ τὸν θερισμὸν ἔρχοντο διάφορα διότι τὰ ὄρεα:

- «Ὅσο ἀπὸ τὴν παραθερίαν μετὰ τὰς καὶ θερίζῃ
γὰ νὰ μετὰ τὴν ὁ ἄνεμος καὶ ὁ ἄνεμος νὰ μαγεύῃ
«Ὅσο ἀπὸ τὴν παραθερίαν (ἀμωχ) μετὰ τὰς καὶ θερίζῃ
κατεχέτο (ζῆλον) αὐτῶν ἀμωχῶν καὶ δὲν κατεχέτο».

“Όταν εμπαράγεται ο άγωνίων ανυψώτεται. Έρχον τότε ότι έχωμε την
δούλα του. Δούλα έσκαμένης δεν ήτο ή εργασία άγωνέματος ενός έσκαμένου, ήμπε
ο χρόνος της υπηρεσίας ελάττει ελά του άγωνίου. “Όταν το άγωνίο ήτο κατα-
λήχον διά λήχημα, ήγεινερώνοντο τα βόδια και ήνοχάει το λήχημα.

Οι άγωνιμένοι στάχτες συνεκτρέφοντο με το δριάντι ελ το μέσον επί
άδωνιου διαμετρίσαντες διάμετρον του έρχετο « λήμι ».

“Όταν ο άγς ήτο ευνούχος ήρχετο το λήχημα. Έλχιζον και άνδρες και
γυναίκες (ένος ή δυο) Κάτωγα γυνή τη δουλεία εναίσας παρέεργε τα χονδρά
τεμάχια των εταχίων (μόνιχα) και τα διέχωριζεν από τα μικρά.

Εάντα ευσυνήζοντο αρχότερον με τον βορίσαν (είδος κομίνου).

“Όταν ήπαράγεται ο καρπός έκχυμαίγεται ελ εωρον. Έότε εω σιός έχαρα-
σσο εσπαρή και έπαράγεται το σιόδον μέρος του άδωνιού. Αφαιρείτο
ελ συνεχία και έμειράτο διά των γράμμεν του λήχιστου. “Όσα γράμματα ήσαν
το κεντρικόν μέρος του άδωνιού σιόδον έμειράτο (εναίσες) ήτο ο καρπός

(Π.χ. 5 γράμματα ήσαν 5x100=500 εταχία εναίσες καλόν και χαχάρι
(φούλα) από τα άγρια. Μετέφεραν τα άγρια ελ εταχία ελ εωρία ή
παρέμια ήτοι της σιόας, από εσπαρή και εναίσες ο γόρος (δουάν)

Και έμειραν ο άγωνιμός διέρχεται τα σιότα στάδια εωρον και αρχαι-
τερον. Φόρος δέν κρατείται.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Δ' ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

“Αναμκα φωτιάς γίνεται κατά το πάχος ελ το προσώ-
γιον της εμμενίας. Τα παιδιά του εωρείου κατά της
Νερότην θεωραμιστήν με εωμεφους καποια μεταχότερον και
δι μεταβαίνουν ελ εην εβόχην μετά το άσχευματιον μαθη-
μα και εμμενιάνουν ζύγα, τα όσα ή νόσον ή τα εωρίεον
κομμένα. Ένιοσι τα υζέστων από τους κομάν του χωρίου ελ
εωρείου φούλας. Εάντα μεταφέρεται ελ το προσώγιον της
εμμενίας και έμει εωδοτεται από τους τεχνίτας (μέρη και ελ

εἰς εὐρόν ἐκλήματος κυλίνδρου. Οὗτος ἀνοίχεται «ἀρφανός»
τὸ ὕψος του κυλίνδρου ἀπὸ 2-4 μέτρα. Ὁ ἀέρας τοσοῦτος
ἀκρόωρα εἰς Ἰούδα. Κατὰ τὴν νύκτα τῆς ἀναστάσεως καὶ ὅτε
ὁ ἱερεὺς λέγει τὸ « δεῦτε λάβετε φῶς » τὰ κοινὰ ὅφου
αἶσαν φῶς ἀπὸ τὸν ἱερεῖα τρέχουν καὶ ἀνάβουν τὸ «ἀρφανόν»
Μετὰ τὸ αἶρας τῆς θεότης τῆς ἀναστάσεως οἱ ἀνθρώποι συνη-
θρύνονται εἰς τὸν καίόμενον ἀρφανόν καὶ σπρώχνονται (ἀερμαίνον-
ται). Ἀναχωρῶντες παίρνουν μαζὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ἀρφανοῦ ἐν καίμε-
νον ἔχον μὲ τὸ ὅσκιον καὶ ἀνάβουν ἐν τῷ βῶϊτε των τὴν φωτιά.

Σημείωσις :

- 1) Εἰς ἀπρηγορίας διὰ τὴν εὐροάν, θερμὸν καὶ ἐξωκερὸν
ἔδωκεν ὁ Δημήτριος Κ. Βλαχὺς, γεωγρῶς, ἐκ Θεσσαλίας
Μυλίου Ρεδύνης, ἐπὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Δημίου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ἡ συλλογὴ αὕτη ἐγένετο ἀπὸ τοῦ ἀνακτορίου ἐπὶ 15 Φεβρουαρίου 1970

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΘΗΝΑ

ΟΡΙΣΜΟΣ
ΓΕΛΑΓΓΙ
ΒΟΛΙΓΕΛΑ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)..... *Θεοδώρα*.....
(παλαιότερον ὄνομα :), Ἐπαρχίας *Μυκισσώτου*
Νομοῦ *Πεδύμνης*.....
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Γεωργίου*
Φλουρίου..... ἐπάγγελμα, *διδάσκων*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Σαραγίου - Πεδύμνης*.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. *Απὸ τοῦ γεννηθέντος (32)*
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Φη-ήτριος*..... *Κ. Φλουρίου*
.....
ἡλικία..... *60*..... γραμματικαὶ γνώσεις..... *Ἀποφοίτος*
Δημοσίου..... τόπος καταγωγῆς..... *Θεοδώρα*.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖα ἀγροτικά περὶοχαί προωρίζοντα διὰ σποράν καὶ ποῖα διὰ βοσκήν ποιμνίων ; *Αἱ ἀπὸ ορεινὰ διὰ βοσκὴν*.....
Αἱ ἀπὸ σποράν.....
- Ἐπὶ τῶν αὐτῶν χωρίων ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικά διαστήματα ; *Ἐπὶ τῶν χωρίων*..... *χωρίων*.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητες· δ) εἰς μονὰς κλπ.
Ἀνήκον..... *εἰς*..... *χωρικοὺς καὶ εἰς κοινότητας*.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; *Ἡ περιουσία*..... *διανεμετο*..... *μετα τὸν γάμον*.....
τῶν τέκνων.....

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

.....Ἀσχολοῦνται εἰς ἀμφοτέρας.....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ;

Ναί.....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων· ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους· ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

.....ὅθεν ὑφ᾽ ὄνομα βασιυῶν κτημάτων.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.).....

Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ;...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ;

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἐκ τῆς ποῦ προήρχοντο οὗτοι· ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποῖαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον· ἡμερομισθίαν εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ;

κυρίως εἰς τὸν Ν. Ἡρακλείου κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ τρυγητοῦ καὶ θερισμοῦ.....

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς· ὡς ἐργάται

Ναί.. ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρ-αματευτάδες (ἔμποροι) κλπ. ;

- δ'. 1) Πώς ελιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καυσίν: α) τῆς καλαμῖς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;....

.....Με ζωϊκὴν κόπρον.....

- 2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας;.....Απὸ τοῦ 1946.....

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας;.....

.....Απὸ τοῦ 1950.....

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγένετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ;.....

.....ἐκ τοῦ οὐδα μὴ κτημάτων..... Κατασκευάζει
τοῦτο ὁ χαρμῖς (εἰσφορέας).....

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον μετὰ τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

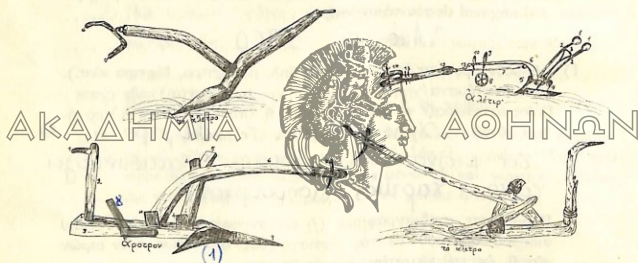
- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;).....Απὸ τοῦ 1964.....
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ.....

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....

5) Μηχανή ἀλώνισμοῦ

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον. "Ευαετος. γεωργος. κατασκευα-
 ζεν τὸ ἴδιόν. του. "Αν. ὁ ἴδιος. δει. ἡ δύναμις. ἀνέλετο
 αὐτο. εἰς. ἄλλον, κυρίως. συγγενή. του.

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον
 σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
 εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκο-
 νιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶ-
 ται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
 ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν
 ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. χερολαβή	6.	5. σταβίρι	11.
2. ἔγχερη	7.	6. δινέλι	12.
3. ποδάρι	8.	7. παρὰ τ. ι	13.
4. σφῆνα	9.	8. ἔκι	14.
5. λωάδα	10.		15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐάν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

Ναὶ. ἦτο. μιᾶς μορφῆς. δι' ὅλα. τὰ. εἶδη. τῶν...
χωραφιῶν. ἔχρησιν μο. ποιεῖτο. το. ὕνι. ε.χ. 3.

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;.....

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου. δι. ξύλου

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαί κλπ.).....

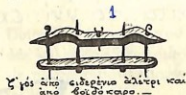
ἔχρησιν μο. ποιεῖτο. σ. κε. φα. ρι. ξυ. λο. φα. ι. ε.χ. 3.
(ξυλοφαί). ε.α. ρι. α. ι. (α. ρι. ὀνι.).....

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. κυρίως βόες.

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; .. κυρίως δύο.

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
..... Ναι.

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεύλια κλπ.). ... εἶναι ἡ κορφή τοῦ ζυγοῦ... ἐκρήματος...

2. τὸ μοιχεύει ὀνομάζεται "σαναχνέλι".

10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. ... εἶναι οἱ αὐτοὶ τὰ ἀνωτέρω σχήματα

... Ν.ο. 2.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλοῦρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

λοῦρα

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ;

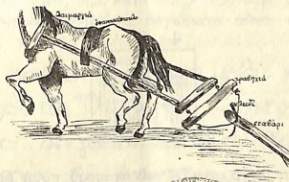
Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζεψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
 την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
 εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

.....

.....

.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
 τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρέτης. Σημειώσατε ποία
 ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας

Ὁ ὥργωνε ὁ ἄνδρας

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
 τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε,
 εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

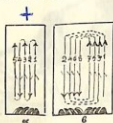
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ
 ὄργωμα· με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα
 τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

Με σχοινί τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ
 εἰς τὰ κέρατα τοῦ ζῴου

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

..... Ὁς τὸ σχεδιάγραμμα (α).....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὥς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς χωρίους (ἐπὶ λ. σπορὰς ἢ σπορίας, ντάμης, σιασιές, μεσοδράδες κ.λ.π.) ;

..... Ἐγίνετο εἰς σπορίας.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρὶς (ἡ σποριά) ; με αὐλακιάν ; ... Ναί.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιεῖται ἄροτρον ; .. Εὐ τα ἔδαφη τὰ ὁρῶντα δὲν εἶναι ὄχου.
ὡς εἰς χωμα.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

..... Ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων ἐγίνετο πλαγίως.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτρίασεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

Ἐγίνεται κυρίως ἐν ὀργῳμα, ἐνδὺς μετὰ τῆς φθώ-
ρης βροχῆς τοῦ Ὀκτωβρίου. Ἐλέγχεται δὲ καλλουργία.
Σήμερον δὲν γίνεται χρῆσις τῆς καλλουργίας ἀπὸ
τῆς εἰσφοράς τῶν δημητριακῶν.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Ὅμοιως ὡς ἀνωτέρω διὰ τὸ φύτευμα τῶν
κηπευτικῶν γίνεται ἀπὸ τῆς καλλουργίας.

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ σπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρα-
νάπασιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

... κυρίως ἐν ἑτὸς.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; ... ὡς ἀνωτέρω.

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους;

... Χρησιμοποιεῖται τὸ δισάκι οὐν λέγεται : ...
« εὐφοροδάκιον » ...

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὁποῖα κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῇ σιδηρᾷν ράβδον, ἢ ὁποῖα ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

....Μὲ ἔλλειψοειδῇ.. ράβδον.. ποῦ λεγεται.....
...διημι.....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργανον ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα);

....Γίνεται ἰσοπέδωσις μὲ σκαλίδα.....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων)

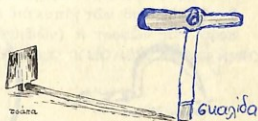
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσσετε ἰχθυογράφημα ἢ φωτογραφίαν) Χρησι-
μοποιούνται. κυρίως. τέσσα. καὶ. πέντε.

- 6) Ποία πρόσωπα βοηθούν τον ζευγολάτην (ἡ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν.
κυρίως... ἡ γυναῖκα... σου... ἢ... τὰ μεγαλύτερα... παιδιά

- 7) Ποια χωράφια εκκαλλιεργούνται (ή καλλιεργούνται) διὰ τὴν σπορὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους...

- 8) Ποια χωράφια εκκαλλιεργούντο (ή εκκαλλιεργούνται) δια τροφάς των ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. . Ξυμώνα. φω. των. Ο. -
ωαίων. . εὐρίβ. μον. το. δένδρα. κυρίως. . χαϊοδένδρα.

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἡ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ, πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως. Ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια.....

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἑργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

... Μέ το δρεπάνι τοῦ ἐκλήματος 2.
Δέν λέγεται ὅμως λεγείν ἀλλά δρεπάνι

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). ... ὅχι, ἐθερί-

ζοντο μετὰ χερία.

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν). ... Ναί...
εἶναι ὀμαλή.

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

Ἡ χειρολαβὴ ἦτο κατεσκευασμένη με ζύλο.
Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς ἐλέγεται ἀμέσως.

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα· (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) **ὁ δειπρουργός**

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθίων) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) **τὰ θερία κυρίως ἐθερίζοντο καὶ τὰς χεῖρας**

β.¹ Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. **ἐθερίζοντο ἐν 10. ἐυκατά. αὐτοῦ. ἐδάφους**

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦ τὰ δράγματα (δραχίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; ... **οἱ θερισταὶ αὐτοῦ εἶναι κυρίως γυναῖκες ἀκολουθεῖν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα αὐτοῦ λέγονται «μάτσα»**

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλά ὁμοῦ ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά ; "Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) **ἐκαστὸν εἰς ἑνὸς καὶ αἱ κεφαλαὶ εὐρίσκονται πρὸς ἑνὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν**

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχού κα-
 λούνται ἀγκαλιές. Λέγονται ... αμυγδαλιές ... καὶ εὐαγγελίων
εὐαγγελιστῶν ... ἀέρες ... διὰ ... νὰ μὴν ... τίς διακονῶν
οἶζον ὁ ἀέρας.

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποῖοι θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἡ ὑπάρχουν)
 θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
 σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τρόπου καὶ ποῖον ; ... θερίζουν κυρίως
αἱ γυναῖκες ... ἀν. ὑπάρχον ... θερίζεται αὐτὴ
ὑπάρχουν) ... ἐρχόμενοι ... ἀπὸ ἄλλους ... ἐκείνους.

- 2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
 ἀποκοπὴν (ἐξέκοπης) Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή, εἰς χρῆμα ἢ εἰς
 εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
 φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν
 εἰς τὸν τρόπον σας ὀνοματολογίαν)

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
 λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
 τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
 λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
 κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;
 ... ἀν. ἔφερον τίποτε

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; . . . *Ναί .*
Ἐδίδετο . ὠρεοσχίη . εἰς . ἑὴν . ἡμέραν . εἰς . ἑβδο-
μάδος . Ἀνωγειμένο . ἢ . Κυριακὴν . καὶ . Τρίτην .

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά

Διάφορα . κρημνὰ διέλκω .

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον

Αὖν . ὑπάρχει . τοιοῦτον . ἔθιμον .

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

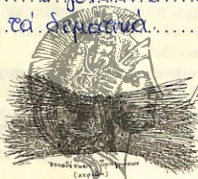
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Ἐγίνετο . ἑὴν . ἰδίαν . ἢ . ἑὴν . ἑσπεμένην .
ἡμέραν .

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χειρές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

τοὺς στάχους ἔδενε ὁ γεωργὸς. Ὁ ἴδιος ἐποιεῖνε
τοῖς ἀγμαλίοις ἐνίοτε τοῖς ἔδιδε. ἡ αἰτία τοῦ
ἔδεναντο μὲ θκοινία ἐν θάμνων. αὐτοὶ γεγοναι
«δεματιαῖα». δὲν ἐχρησιμοποιεῖτο ἐργαλεῖόν
τι. διὰ τὰ δὲν καλὰ τὰ δεμάτια ὁ γεωργός
ἐποιοῦντο τὸ γόνιμο τοῦ ἐνὶ συγχρόνως..
ἔφαρχε τὰ δεματιαῖα.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

..... Ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν

.....
.....
.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.....
 ...Μέ. τῆς πρώτης βροχῆς τοῦ φθινοπώρου.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ή γίνεται) ή ἐξαγωγή (βγάλσιμο) τῶν γεω-
 μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ή μὲ
 ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
 ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καί, σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ή
 φωτογραφίαν.Μέ. ευαωανην. εαυ λεμεται.
 ευαωει.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ή διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
 χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐαν
 ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ή καλλιέργειά του, ἔπειτα ή
 κοπή, ή ξήρανσις καί ή φύλαξις αὐτοῦ.....
 ...Παλαιότερον... δὲν... ἐσυνθίζετο... ή... διατρο-
 φή... τῶν... ζώων... μέ... ξηρά... χόρτα.....

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καί μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
 σαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καί σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καί δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
 ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καί τὴν σχετι-
 κήν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καί σχεδιάσματα καί

φωτογραφίας)

.....

.....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

... Μετεφέροντο... εἰς τὸ ἀλώνι διὰ τῶν ὄνων.
καὶ ἡμιόνων... ἐφορτῶνόντο... 4. δεμά-
τια... ἐν αὐτῷ γίνεται καὶ θήμενον.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

Λέγεται... θεμωνιά... ἡ τοποθετήσις... γίνεται...
εἰς σωρόν... ἐν αὐτῷ... εἰς... ἀποτελεῖ... ἰδίαν... θεμωνιά

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι;

... Ὑπῆρχεν... ἀνέκαθεν.....

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ... ἐν ἀλώνι... κατασκευάζεται... ἔξω τοῦ χωρίου... Ὁφειλόταν... εἰς ὕψωμα διὰ νὰ ὑπάρχῃ ἀέρας κατὰ... τὸ λίκνισμα.....

5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
 ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
 σίς του, δηλ. μὲ ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Ἀνήκει*
εἰς περιβοότερας.. οἰκογενείας.. εὐνῆδως. Ἡ χρῆσις
γίνεται ἀπὸ μὲν οἰκογενείας κατὰ σειράν ἀρχαιοῦτος,
μέχρις ἀποπερατώσεως τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς εἴδους.

6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;
τὸ ἀλώνισμα ἄρχεται ἀπὸ 20 Ἰουνίου ἕως τέλους
Ἰουλίου.

7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
 ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
 διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Ὑφάρχουν 2 εἶδη· χωματάλωνο καὶ
πετράλωνο.

8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστὸν ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
 ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
 χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
 καὶ ἀχύρων).....

τὸ δάπεδον τοῦ χωματάλωνου ἀλλει-
φεται... διὰ μείγματος κόπρου βοῶν... τὸ πετρά-
λωνο... ξεκορταριάζεται καὶ εὐσιμίζεται....

9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
 σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Συνήθως... 8 ἡμέρας πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ
ἀλωνισμού... δὲν ὑφάρχει ὠρισμένη ὥρα...

10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

.....δὲν ὑπαρchoύν βασιῦτα ἀλώνια.....

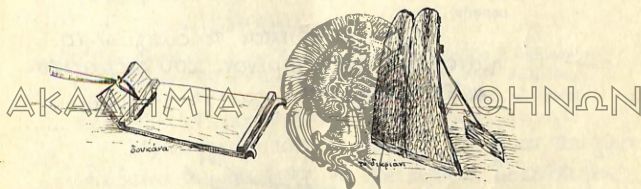
11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
νιου ξύλινος στῦλος, ὕψους οὐδὲ μέτρου (καλούμενος θηλειός,
στρουλουργας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμού διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουλκάνια, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἦλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζεγγυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .. *Διὰ τοῦ ἀλωνισμοῦ... χρησιμοποιεῖται βωλόσυρος... χονδρὴ... ἐπιμήκης σανὶς... ἀπὸ... ἓν ἢ δύο τεμάχια... Παλαιότερον... κατασκευάζετο... ἀπὸ τοὺς ἰδίους τοὺς γεωργούς, διὰ τῆς ἐξοξερχαθείας... μορφῶν... δένδρων... Σήμερον... προμηθεύεται... ἀπὸ τοῦ ἐμπορίου... εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν... φέρει ὑποτερὰ μεταλλινὰ ἐλάσματα ἢ ἀποσχίδας σκληροῦ λίθου. Διαστάσεις 1,50 x 0,80 μ.*

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;... ἔσται....

ἔσται... ἀπὸ τῆς θερμουργίας τῆς ἡμέρας

ἔσται εἶναι ὑψηλὴ ἀπὸ 10 π.μ. ἕως 4 μ.μ.

ἔσται εἶναι χαμηλὴ ἀπὸ 11 π.μ. ἕως 3 μ.μ.

ἔσται ὅταν ἡ θερμουργία κατέλθῃ πρὸς δέν....

ἔσται γίνεται ἄλωνατος.....

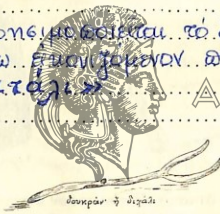
- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δουκράν κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Χρησιμοποιεῖται τὸ διχάλι ὡς τὸ

κατωτέρω ἐμφανιζόμενον πρὸς ὀνομαζέται.

«τσατάλι».....

.....

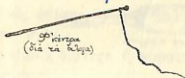
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἄλωνα, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ; Ναί.....

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Ἦτο καὶ εἶναι ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερ-
ρα ἔξ. ἀχλεις συντάως μαζυμένη «βίτσα»

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν ...

Δούλα λέγεται ὁ χρόνος τῆς νηρηρείας ἐμαυτοῦ ἀπὸ τοῦ ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. Δυνήδης εἶναι φράσις :
« ὑάμε θὴν δούλα σου »

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνησθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

..... « κάμωμα »

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με' ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνιστοὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνιστοὶ καὶ ἀγωνιστοὶ), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ εἰλόγα καὶ ἀνέλαμβανον τὸν ἀλωνισμόν

..... Ἀλωνίζει ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με' ἰδικὰ του ζῶα. Συμβαίνει καμμία φορὰ νὰ ἔχη ἐν ζῶο. Τότε δά ἔχη « συγέψει » με' ἄλλον γεωργόν. ὅστις ἔχει καὶ ἐμείνος ἓνα, ἀπὸ τῆς ἐφοχῆς τῆς σφοδρῆς. Ἀλωνεύουν ἐναλλάξ.

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με' ζῶα καὶ με' ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με' χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με' ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

..... Δὲν ὑπάρχει τοιοῦτον μέσον.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου*
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.).....

κόπανος στρογγυλός

ξύλο καμυλωτό διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ ἀμφοῦ δημητριακῶν...

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν ; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά ;
Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν ;

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου ; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν ;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχτες, ἐτοησμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... *Ἐνταῦθα δὲν γέγονται... μάλαμα... Ὅταν ἔλθῃ ἡ ὥρα διὰ τὸ λίχνισμα... γέγον... :: Μολάρετε (ἀφήσατε) τὰ βούγια (βοδια) τὸ σιμωνιὰ μαμαθνε :: Σωρεῖται μετὰ... θρινάκι...*

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἐξιμὸν τοῦτο.....

..... "Έχει... ἑχῆμα ἐφ' ἡμῶν σου γέχεται
« Δαμί » Δὲν παρφώνεται τίποτε
ἐφ' αὐτοῦ

2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φυτᾶρι, θρινᾶκι ; Ἰχνογραφῆσατε τοῦτο.....)

Τό ανέμομα γίνεται με τό θριάναι.
Είναι όμοιον με τό κατωτέρω έιμονιζόμενον.

AKAΔHΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Μηνα. υπριως. ο ανδρας. Ενιοτε. και η γυναικα.

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἷς τινες τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεταί δεύτερον ἄλῳνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Λέγονται «πόντια». Ο παππός σου χωρί-
ζεται με παπαύρα (σιμόνα) σου έχει γίνει
σας ρείνια (φύτον ερείων).

5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλῶνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

.....? Ἐνταῦθα δὲν ἀφαντᾶται

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

Ἡ διαλογή γίνεται διὰ τοῦ παραθύρου. Παραεξ-
γονται τὰ μόντυλα καὶ ἐνυμενίζονται ἐν τῇ
αἴρῃ τοῦ θάμιου

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ύλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου; ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

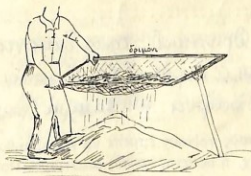
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο· παλιό· δερμάτινο

κόσκινο ἢ ἀνυλός

νων μὲ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μὲ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) *ἔα. διὰ τῆς παρὰ τὸν...*

*ραῖς. συνημιερωνόμενα. ὑάντυχα. νοδινιφόνται...
μέ. εἶα. εἶδω. νοδινισυ. ωσὺ. λεχεται. «βολῖέτας».*

βολῖέτας

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποῖα ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνῃσι καὶ ἀσπασμός τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ; *καὶ συνημιερωνόμενα. μέ. το...*

*θρινάκι. καὶ μέ. παλάμη (φτυάρι). ἔσθ. τὸν σωροῦ. χαράσσεται. σταυρός. καὶ τὰ δεικνύει τοῦ θρινάκιος. Ἐμφηγνύεται. τὸ ὅλως μέρος τοῦ θρινάκιος...
Ἐν συνεχείᾳ ἀφαιρεῖται καὶ μεταρᾶται διὰ τῶν χρόνων τοῦ λιχνιστοῦ. Ὅσοι χρόνοι εἶναι τὸ μετρημένον. +*

- 8) Ἀλλὰ ἐθίμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. *Δεκ. μααρχε...*

*+ μέρος τοῦ θρινάκιος. πᾶσι ἐκατοντάδεσ. (μααρχεῖ)
ὁμάδες. εἶναι ὁ σωρός. (π.χ. 5 χρόνοι εἶναι 5x100=500 ὁμάδες)
Ἐν συνεχείᾳ ἀφαιρεῖται μία λαχάρι (φουχία) καὶ τὸ εἶλε-*

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποῖα ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Ἡ ῥηκίς δὲ διαμορφώθη εἰς τὸ ἄλωνα· Ἡ μετρη-
εῖς ἐγένετο μὲ τὸ μέτρον· Ἡ δὲ φέρουσα
μὲ τὸ κατώτερον εἰκονιζόμενον (Νε 1)

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνα ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλωνατιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μετρά των δημοτικῶν (δόνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν)

.....
.....
.....

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνθηκὰς) Ἀποθηκεύεται ἐντὸς τῆς οἰκίας εἰς
πυθάρια ἢ βαρέλια

.....

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνα. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ... *δὲς ἀωδὴν ἐπὶ τοῦ*
χωρίου... παραμένει... « ἀχειρίωναι »...

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ;...

... *ἔγινετο καὶ γίνεται μετὰ τὰ ἀλώνισμα...*

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

... *ὄχι...*

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Ἀναμμα φωτιᾶς γίνεται μόνον κατὰ τὸ
Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα)...

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

« Ὅτε ὁ ἱερεὺς λέγει : « Δεῦτε λάβετε φῶς »

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

..... λέγεται «ἀφανός»

β'. 1) Ποιοι ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιά, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;

..... Παιδιά.....

2) Ποῖος ἢ ποιοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος;

Ἐὰν παῖδιά ἐκ τῆς ἐσχχῆς. Ἐνίοτε τὰ υἱέωτον
ἀπὸ φράκτας.....

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ἐὰν παῖδιά τοῦ ἐσχχείου κατὰ τὴν Μ. βεσσαραμασίην
μὲ ἐοικ. μεγαλῆς καὶ οὐκ ἐκτετατοῦ μετὰ τὸ ἀπογευμα-
τινὸν μάθημα μεταβαίνουν εἰς τὴν ἐσχχὴν καὶ εὐχνηφώνουν
τὰ ξύλα, τὰ θάμνα καὶ μεταφέρουν εἰς τὴν ἀφανίαν.

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐχκαί, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

...καίεται ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα ὡς ἔχει
ποροδιτιθῆ ἐφ' τοῦ ἀρεανού.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

Μετὰ τὰ ἑτάρας τῆς ἐκείνης τῆς Ἀναστάσεως...
οἱ ἄνθρωποι συμενώνονται εἰς τὸν καιόμενον
ἀρεανόν καὶ γεσταίνονται. Οὗτοι ἀναχωροῦν
φαίρνουν... ἕνα... δυνάμι ἀναμμένον... μέ τὰ ἄωρον
ἀνάβουν... εἰς τὸ εἶναι τὴν ἐνὶ φωτιά.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ